

De Magiske Spisepinnene

Skuespill av Sverre Aasen

1. scene Hos risguden :

Risguden har nettopp spist et godt middagsmåltid. Han strekker seg og gjesper.)

Risguden: Å, den anden smakte utrolig godt, og jordbæris til dessert kunne ikke passet bedre.

(Han tar spisepinnene sine opp og ser ut til å snakke med dem.)

Hva skulle jeg gjort uten dere, mine magiske venner ?

(Igjen strekker han seg og gjesper.)

Nå skal det bli godt med en middagskvil.

(Han reiser seg fra bordet og legger seg på en sofa.)

(Tjeneren og budbringeren Ong Trang Bu Hung, har stått med armene i kors og ventet på at herren hans skal bli ferdig med middagen så han kan få rydde opp og spise selv. Hung er en ekte rotekopp og nysgjerrigper, så mens risguden tar seg en kvil, "låner" han de magiske spisepinnene.)

Hung: Endelig sovnet risguden.

(P1 snorker.)

Nå kan jeg låne spisepinnene og se om de virkelig er magiske.

(Hung lister seg over gulvet, tar forsiktig spisepinnene av gull og studerer dem nøye.)

Uff, så tunge de er. Mine egne er mye lettere og bedre å spise med.

(Han mister dem i gulvet og skvetter bak et forheng, redd for at risguden skal våkne. P1 bare snur seg litt og snorker videre.)

Det var nære på. Jeg må være litt forsiktigere. - Nå skal vi se.

(Hung tømmer litt ris på et fat og gjør sirkelbevegelser med pinnene over fatet mens han leser en regle.)

- Ris på mitt fat,
fy, men det er kjedelig mat -
akka, bakka, bom,
bli til stekt and med salat
-15 liter jordbæris og 1 kilo spagat -

(Hung svinger pinnene, men ingenting skjer.)

Hmmm, det var merkelig. Kanskje sa jeg trylleordene litt feil. Men, -

(Han tar fram en lapp fra lommen og leser :)

- det var akka, bakka, bom han sa i sted. Jeg skrev det ned for sikkerhets skyld, og jeg så jo med mine egne øyne at noen få riskorn ble til den deiligste mat. - Forresten, - risguden sa trylleordene med øynene igjen. Kanskje det gjør susen ? - Jeg prøver, og så åpner jeg ikke øynene før jeg kjenner duften av steikt and.

(Hung stiller seg opp foran fatet og gjentar trylle-reglen med øynene lukket, først en gang før han snuser ut i luften uten å kjenne duften av and, så en gang til, men da sier han det så høyt at risguden våkner og ser hva Hung holder på med. Han reiser seg forsiktig opp, går bak Hung og pirker ham på skulderen så Hung hopper i været med et rop. Men da han får se risguden, faller han på kne og ber om nåde.)

- Hung : Nåde, nåde deres nåde! - Beklager, beklager herr risgud, men jeg fikk så lyst på steikt and. Jeg er så skrekkelig lei av ris.
- P1 : Jasså, er du det ?
- Hung: Ja, forferdelig lei.
- P1 : Forferdelig ?
- Hung: Nesten forferdelig -
- P1 : Sier du det ?
- Hung: Jaa, - (spakt)
- P1 : Men så virket ikke hverken de magiske spisepinnene mine eller trylleordene ?
- Hung: Nei, - dessverre, men - det skjønner jeg ikke helt, for jeg skrev ned nøyaktig det du sa.(Tar fram lappen

og leser den omigjen.)

P1 : (Begynner å le, slår seg på knærne og ler så han hikster _ _ _)

15 liter jordbæris og 1 kilo spagat, har du hørt !

(Han ler så han må sette seg.)

Hva i all verden - hva i all verden er - hi - he !
1 kilo spagat ? ??

Hung: 1 kilo spagat ? - Jo, det er - det er - eh - det vet jeg faktisk ikke, - men det vet vel du siden du spiste det i sted _ _ _ ?

P1 : (Prøver å slutte å le.)

å, du mener - spagetti ?

Hung: Spagetti ? - Men - det rimer jo ikke ?

P1 : Rimer eller ikke rimer, ditt rotehue ! - Nå har du i i alle fall lært deg en lekse. Se å holde fingrene fra spisepinnene mine. Neste gang kan det nemlig gå deg riktig ille.

Hung: Å, hvordan mener du ?

P1 : Jo, det skal jeg si deg. Hvis du er riktig uheldig med ordene, kan du sjøl bli sittende i spagat -

Hung: Å, ikke verre _ _ _ ?

P1 : - SOM STEIKT AND - I SALAT !!!!!

Hung: Uhu -

Scene 2 : Folket mitt er syke av lepra -

(Det banker på hos risguden.)

P1 : Det banker på. Gå og lukk opp.

Hung: Det skal jeg gjøre.

(Utenfor står en person med slør over ansiktet og med hendene forbundet, krykker og en og en halv fot.)
Heisann, hvem i all verden er du ?

P1 : Nå, hvem er det ?

Hung: Jeg tror det er en som har tatt feil av årstidene.
Han har i alle fall kledd seg ut.

P1 : Hva mener du ?

Hung: Det er en julebukk.

- P1 : (Kommer ut for å se.)
Julebukk din tullebukk ! Ser du ikke at det er en som er syk ?
- Hung: Å, jo ! Han er sikkert forkjølet og har mistet stemmen siden han ikke snakker.
- P1: Idiot !
- Hung: Nei, tror du han er det ?
- P1 : (Tar seg fortvilet til hodet og stønner oppgitt.)
Du - er en idiot ! Helt ko-ko ! Gå nå til sides og slipp stakkaren inn.
- Hung: Javel, mester. (Han går til sides.)
- P1: (Risguden hjelper den syke inn.)
Nå min venn, hva gjelder besøket og hvordan har du blitt så hardt skadet ?
- P3: (Tar av seg sløret og viser et vansiret ansikt. Både risguden og Hung ojer seg.)
- Hung: Har du vært i slosskamp med en krokodille ?
- P1: Nå tier du stille ditt surrehode. (Risguden tar Hung i håret og rister ham:)
Jeg beklager oppførselen til tjeneren min. Han er egentlig snill og grei, men forferdelig løsmunnet.
(Risguden skubber Hung mot en stol.)
Hent den stolen og noe å drikke så gjesten vår kan få kvile seg og slukke tørsten. Han er sikkert både trett tørr i halsen.
- P3 : (Humper inn og setter seg i stolen.)
- P1: Sånn ja. Det var bedre tenker jeg. - Nå min gode mann, hvem er du og hva er det som feiler deg ?
- P3: (Trekker et dypt sukk.)
Mitt navn er Thana og jeg kommer fra landsbyen Domax i provinsen Gia Lai.
- P1: Jaha, fra Gia Lai. Er ikke det omtrent midt i Vietnam ?
- P3: Det stemmer. Gia Lai ligger i høylandet med grense mot Kambodsja.

P1: Da vet vi det, men fortell nå hva som har hendt deg.

P3: (Sukker igjen dypt og drikker litt.)
Jeg er blitt angrepet av lepra.

Hung: (Spretter opp.)
Aha, det burde jeg ha tenkt meg. Var den svart eller gul og spraglet ?

P3: Svart eller gul ? Hva mener du ?

Hung: Var det en svart eller gulprykket gepard ?

P3: Nei, nei ! Det var ikke en gepard. Lepra sa jeg. Noen kaller sykdommen for spedalskhet !

Hung: Spedalshet ! Da stikker jeg.
(Vil løpe ut, men risguden holder ham igjen.)

P1: Hold an mann ! Mine tjenere stikker ikke av når noen er i nød. Tvert i mot. Vær nå rolig og hør hva Thana forteller.

Hung: Ok, men det er din skyld om vi blir spedalske. Hvis vi blir smittet kan hodene våre falle av uten at vi merker det.

P1: Sier du det ? I så fall behøver ikke du å være redd.

Hung: Behøver jeg ikke ?

P1: Nei, for du bruker ikke hodet likevel.- Men ti nå stille og hør hva Thana forteller. (Holder Hung for munnen.)

P3: Jeg kommer ikke for å be om hjelp mot sykdommen. Det får jeg nemlig fra barn på Gausel skole i en by som heter Stavanger. - Men jeg har hørt at du har to magiske spisepinner.

P1: Det stemmer det.
(Han viser dem stolt fram.)
Med disse kan jeg skaffe meg akkurat den maten jeg ønsker meg. Det er flotte greier, ikke sant Hung ?

Hung: Joda, flott for deg, men ikke for meg.

P1: (Ler)
Nei, for du bruker ikke hodet sa jeg jo ! Men det er på tide at du gjør det. Bruk ørene og hør etter ?

Hung: Ok, jeg lover !

- P1: Fint !
- (Vender seg mot Den spedalske igjen og spør:)
- Hva er det akkurat du vil at jeg skal hjelpe deg med?
- P3: Jo, dersom du kan trylle fram en ris som er lett å så, lett å passe på, lett å høste og god å spise, vil alle være deg evig takknemlig, både de som er friske og de som er angrepet av leprabakterien. Slik som det er nå er det et forferdelig slit å dyrke ris.
- P1: Er det sant ?
- Hung: Det skal være visst. Jeg får vondt i ryggen bare jeg tenker på en risåker. Men det skjønner vel ikke du som bare kan svinge på noen pinner.
- P1: Nei, det har du rett i. Jeg visste ikke at det var så ille.
- P3: Å, jo, det er svært slitsomt. - Først må vi så riskornet og passe på at ikke dyr og fugler spiser frøene. Når risen endelig spirer, må det spinkle risstrået plantes ut på rismarkene. Så må marken hakkes og oversvømmes med vann, og deretter må vannbøflene pløye furer i jorden. Når jorden er myk som suppe, kan vi sette ut risplantene.
- P1: Å, hjelpe meg vel !
- P3: Ja, det er et svært tungt arbeid - selv for friske mennesker, og for oss som har lepra er det neste umulig å klare.
- P1: Det forstår jeg så inderlig godt.
- (Han begynner å gå fram og tilbake over golvet mens han hummer og hummer.)
- Ok, jeg skal prøve å hjelpe, men siden det er høst akkurat nå, må vi vente til neste vår. Da skal jeg sende min tjener til dere med to frøposer. En pose med ris som gir stor avling uten mye arbeid og tilsyn, og en pose med gressfrø som dere kan plante rundt rismarkene slik at det blir lett å komme fram.
- P3: Det var kjempesnilt. Nå kan jeg dra hjem og fortelle den gode nyheten. Tusen, tusen takk skal dere ha.
- (Han bukke og bukker før han humper ut på krykkene.)

Scene 3 : Våren kommer

- Hung: (Han kommer inn og slår ned en paraply.)
Fytt i rakkeren som det regner. Nå er det ikke tvil om at våren har kommet.
- P1: Det tror jeg også, og da er det på tide å plante ut risen. - Fikk du tak i to tøyposer ?
- Hung: Det gjorde jeg, en rød og en blå som du ba om.
Vær så god, her har du den røde.

(Han rekker fram den blå.)

- og her -

(Han blir avbrutt av risguden.)
- P1: Driver du gjøn med meg ?
- Hung: Hva mener du - ?
- P1: Ser du ikke at den posen er blå ?
- Hung: Unnskyld, unnskyld, det var ikke meningen. Her har du i alle fall begge posene.
- P1: Ja takk, men et øyeblikk trodde jeg nesten at du var fargeblind. Da måtte jeg sendt en annen til provinsen Gia Lai med såkornet.
- Hung: Å, nei. Det behøver du ikke. Den saken fikser jeg.
Jeg gleder meg til turen.
- P1: Ok, men før du drar må vi fylle posene. Risen i den røde posen, gressfrøene i den blå.

(De fyller posene.)

Og så _ _ _ hold deg for ørene så vi slippe det tullet du stelte i stand i fjor.

(Risguden svinger pinnene over den røde posen mens han leser en regle.)

Ris i den røde
bli nå til lett vint føde
for alle,
akka - bakka - bom,

gress i den blå,
gjør det lett å gå
både for å høste og så -

Sånn ! Nå kan folket i Gia Lai bare strø riskornene
utover markene.

Hung: Men da spiser fuglene frøene.

P1: Nei, det gjør de ikke. De trenger heller ikke pløye
opp jorden eller sette markene under vann, og til
høsten vil de få så mye ris at de både kan spise seg
mett og dele med andre. Men _ _ _

(Han hytter til Hung med pekefingeren:)

Hung: _ _ _ men - ?

P1: _ _ _ men du må for all del fortelle dem at risen i
den røde posen må såes ut FØR gressfrøene i den blå.
Glemmer du det _ _ !
(Risguden er streng i stemmen.)

Hung: Jaaa, _ _ _ jeg mener, neei _ _ _ selvfølgelig
glemmer jeg ikke det _ _ _

P1: _ _ _ for glemmer du det, skaper jeg deg om til en
bille _ _ _ !

Hung: En bille _ _ _ ?

P1: Ja ! Til en ekkel, liten bille. Forstått ?

Hung: Eh, ja, selvfølgelig. Riskornene i den røde posen
må plantes før gressfrøene i den blå.

P1: Godt ! Se nå til å komme deg avgårde. Dette var så
anstrengende at jeg trenger en kvil. Husj, husj, ut
med deg !

(Risguden slenger seg på sofaen, Hung tar posene,
men må gjøre noe først.)

Hung: Godt at risguden ikke oppdaget det, for jeg er
virkelig fargeblind. Men det fikser jeg lett og
elegant. Mens jeg husker det binder jeg et skinn-
bånd rundt risposen og et tøybånd rundt posen med
gressfrø. Da kan jeg ikke ta feil. - Uff, tenk å
krype rundt i gresset som en bille for resten av livet.

(Han skutter seg mens han binder på snorene.)

Sånn, nå har jeg visst alt jeg trenger. Da drar jeg.

Scene 4: Tabben

(Inne på et vertshus sitter to menn og drikker risvin mens de snakker om et rykte som går.

P4: Har du hørt siste nytt ?

P5: Nei, bare værmeldingen. - Regn, regn og mere regn. Og jeg har ikke råd til ny paraply.

P4: Da bør du høre godt etter, for nå kan vi gjøre vårt livs kupp.

P5: Det sier du alltid, men her sitter vi som fattiglus og har såvidt råd til billig risvin.

P4: Men det kan det bli slutt på fra nå av. Jeg har nemlig hørt at risguden har sendt en himmelsk budbringer

til Gia Lai.

- P5: Åja, sender gudene penger med bud nå ?
- P4: Nei, det gjør de ikke, men ryktet sier at budbringeren har med seg to mystiske poser som skal gjøre folket i Gia Lai lykkelige og rike. Får vi tak i de posene er alle våre sorger slutt.
- P5: Det høres bra ut, men jeg tror det ikke før jeg ser det.
(Akkurat da dukker Hung opp.)
- P4: Da må du se å få øynene opp, for der kommer en fremmed. Jeg vedder på at det er ham.
- P5: Hvor mye vedder du som ikke eier 5 øre ? Din gamle unnikk ?
- P4: Pessimist ! - Fram med smilet, så inviterer vi ham til bordet vårt.
- P5: (Smiler alt han kan.)
- P4: (Reiser seg)
God kveld fremmede, vil du gjøre oss den glede å sitte ved vårt bord ?
- P5: Ja, gjør oss glad. Jeg skal hjelpe deg med den tunge sekken.
(Han prøver å ta sekken, men Hung holder den tett inntil seg og vil ikke gi den fra seg. P4 gnir seg i hendene. Dette er nok budbringeren.)
- Hung: Takk som byr, men sekken klarer jeg selv å passe.
(Han setter seg.)
- P4: Selvfølgelig, min venn er bare så høflig og hjelpsom. Men vi kan vel by deg på et glass risvin ?
- Hung: Jo, takk, det høres ok. Jeg er både sulten og tørst.
- P5: Åja ? Kommer du langveis fra ?
- Hung: Det kan man trygt si.
(Han peker mot himmelen.)
- P4: Bare bli sittende og hvil dine trette føtter, så skal vi hente både mat og drikke.
(Han trekker P5 med seg, og de blir stående og hviske til hverandre.)

P4: Jeg er sikker på at det er budbringeren. Den sekken må vi få tak i, og jeg vet hvordan.

P5: Jeg og ! Vi slår ham i skallen med denne.

(Han tar fram en kølle.)

P4: Neida, din tosk ! Vi må ikke skade en himmelsk budbringer. Vi vil bare "kikke" i sekken hans.

P5: Og hvordan gjør vi det ?

P4: Vi putter noen søte små piller i vinglasset.

P5: Aha, sovepiller ?

P4: Ja, noe sånt.

(Han slipper to piller opp i glasset. Så går de tilbake til bordet med mat og vin.)

Vær så god, fremmede, spis og drikk.

Hung: Tusen takk, det var hyggelig, nå kjenner jeg at det skal bli godt med noe å drikke.

(Han tar glasset i en slurk, mens de to luringene gnir seg i hendene.)

Å, det gjorde godt, og maten skal virkelig smake.

(Han tar et par pinner ris før han siger fram og sovner med ansiktet i fatet.)

P5: Din luring, det virket.

P4: Så klart. Ta sekken ! Vi må skynde oss.

(De setter sekken på bordet og åpner den.)

P4: Nå skal vi se.

(Han drar opp en og en ting. Først får han tak i en gammel unnikk. P5 holder seg for nesen.)

P5: Den var flott, siste mote og nyvasket. Selger vi den blir vi søkkrike.

P4: Så løyen (morsom) du er.

(Tar opp det neste han får tak i, en gammel, slitt bamse.)

P5: (Hopper bak P4 og gjemmer seg.)

Hjelp ! En bjørn ! - Den kan vi temme og selge til et sirkus.

P4: (Klarer ikke helt å skjule sin skuffelse.)

Blir du løgnere nå, ler jeg meg i hjel.

(Han gir ikke opp, men roter videre i sekken. Opp kommer en dorull.)

P5: Heisann, en kladdebok ! -

P4: Nå tier du !

P5: Dette er jammen like spennende som katta i sekken. Hva blir det neste tro ? Nå er jeg virkelig spent. (P4 tar opp de to posene.)

P4: Jahooooo! - Endelig ! - Posene !

P5: Aha ! - La meg tippe ! - I den røde er det gull og i den blå diamanter. Jeg dør av spenning !

P4: (Knytter opp den blå og kikker nedi.)

Bare gressfrø !

(Han sukker skuffet.)

P5: Er du sikker ? Jeg har hørt at noen tjener penger som gress. Kanskje er det pengefrø ?

P4: Vær grei å holde munn. Den som ler sist ler best.

(Han åpner den røde posen. Begge kikker dypt i posen.)

P5: Hurra ! - En pose med ris ! Vi er rike ! Hurra, hurra!

(Han roper så høyt at Hung begynner å røre på seg.)

P4: Din tulling, nå vekker du budbringeren.

P5: Budbringer meg her og budbringer meg der. Han er ikke annet enn en fattig landstryker akkurat som vi.

P4: Javel, javel, men nå må vi få sakene på plass i sekken. Bind igjen de to posene du.

P5: (Tar de to posene.)

En snor er av skinn og en er en vanlig tøy.

P4: Jada, jada, men det betyr vel ingenting. Knyt dem på i en fart !

P5: Da tar jeg skinnsnoren på den blå posen med gress og tøysnoren på den røde risposen.

P4: Bli ferdig ! Han våkner !

P5: Masekopp !

Hung: (Våkner og gnir seg i øynene. Ser straks etter at sekken er på plass.)
Unnskyld meg, men jeg duppet visst av.

P4: Du gjorde visst det, ja.

P5: Men vi har passet på at ingen andre fikk røre sekken din.

Hung: Så flott, tusen takk. Hadde dere bare visst for en viktig jobb dere har gjort.

P4: Hva mener du ?

Hung: Jo, heretter skal ingen lenger behøve å slite seg ut på rismarkene.

P4: Sier du det ?

Hung: Ja, fra høsten av er det bare til å gå ut på rismarken og fylle risen i sekker både for fattig og rik.

P5: Kom, vi går . Han er tydeligvis helt sprø.
(Trekker P4 med seg.)

Hung: Bare et spørsmål. Vet dere hvor landsbyen Domax ligger ?

P4: Å, det er bare en dagsmarsj herfra mot sør. Men jeg ville ikke dradd dit. I Domax bor det nesten bare folk med sykdommen lepra.

Hung: Nettopp derfor. De spedalske trenger aller mest hjelp.

P5: Jammen, er du ikke redd for å bli smittet ?

Hung: Nei, nei, ingen fare. Jeg er en slags engel sendt fra risguden. Bakterier biter ikke på oss.

P5: Det var det jeg visste.

Hung: Visste du det ?

P5: Ja, jeg visste at du var sprø. Adjø !

Scene 5: Billen

(Hung trasker videre mot landsbyen Domax.)

Hung: Det var noen merkelige typer. Først kjempehøflige, så kjempesure. Lurer på hvorfor ? - Jaja, de passet i alle fall godt på sekken min da jeg sovnet.

(Han stopper ved et skilt med navnet Domax.)

Endelig framme. Det var på tide. Nå må jeg finne Thana og gi ham de to posene.

(Han ser seg rundt.)

Heisann, der sitter han jo ! - Hallo, Thana og takk for sist. Nå kommer jeg med den nye risen.

Thana: Det var godt. Vi har hatt en forferdelig vinter. Risen tok slutt for en måned siden. Nå går folket rundt og tigger etter mat.

Hung: (Åpner sekken og tar opp posene.)

Det skal det bli slutt på, for her har du frøposene fra risguden. - Men _ _ _

(Han gjør seg viktig.)

Thana: _ _ _ men hva ?

Hung: _ _ _ men - det er helt nødvendig at du først sår sår frøene i _ _ _

(Han ser nøye etter på snorene.)

_ _ _ i denne posen med skinnbåndet. Hvis du ikke gjør det, vil det for alltid bli forferdelig slitsomt å dyrke ris. - Vær så god !

Thana: Takk, takk. Det skal jeg huske, vær sikker. Dessuten er jo den ene posen rød og den andre blå. Da kan jeg ikke ta feil.

Hung: Javisst, det hadde jeg nesten glemt, men for sikkerhets skyld bandt jeg den ene posen med skinnbånd og den andre med tøybånd.

Thana: Det var sikkert lurt.

Hung: Helt sikkert !

En forteller : Da oppdraget for risguden var fullført, dro Hung tilbake til sin herre mens Thana og de andre leprasyke åpnet posene og strødde såkornet utover markene ; først kornet i den blå posen med skinnbånd, så kornet i den røde

posen med tøybånd.-
Og hvordan gikk det tror dere ?

(Hjemme hos risguden høres en rasende stemme.
Risguden har mottatt et sendebud som forteller at
det aldri har vært en så dårlig rishøst som etterat
de fikk posene av hans himmelske budbringer Ong
Trang Bu Hung.)

- Risguden: Hva i all verden er det nå du har stelt i stand?
Glemte du å fortelle at de måtte så ut frøene i
den røde posen først ?
- Hung: Nei, nei, jeg forsikrer deg at jeg husket det. Jeg
skjønner ikke hva som har gått galt.
- Risguden: Skjønner eller ikke skjønner. Nå har jeg i alle fall
fått nok av dumhetene dine. Husker du hva jeg
lovet deg ?
- Hung : Ja, men du tullet vel bare, gjorde du ikke ?
- Risguden: Tullet ? - TULLET ? - Jeg skal vise deg at
jeg ikke er til å tulle med ! Ser du disse to
spisepinnene?
- Hung: Hjelp ! Hjelp !
- Risguden : AKKA - BAKKA - BOM
Heretter skal du tie stille
og løpe rundt i gresset
som en liten svart bille !

(Så lyder det et POFF ! - Røyk stiger opp,
og ut på golvet kommer det løpende en
svart bille !)

